

Navigating Mis- and
Disinformation at an Older Age

DISINFORMAATIO

MITÄ SE ON JA MITEN SE TOIMII?

Nordplus

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Mitä disinformaatio on?

Disinformaatio on tahallisesti harhaanjohtavaa tai väärää tietoa, jota levitetään tarkoituksena harhauttaa, vaikuttaa mielipiteisiin, käyttäytymiseen tai poliittisiin päätöksiin.

Mitä disinformaatio on?

Tarkoituksellisuus:

henkilö, joka sen luo tai jakaa, tietää, että tieto on väärää.

Jakelukanavat: sosiaaliset verkostot, mediakanavat, valeutissivustot, meemit, videot, kuvat jne.

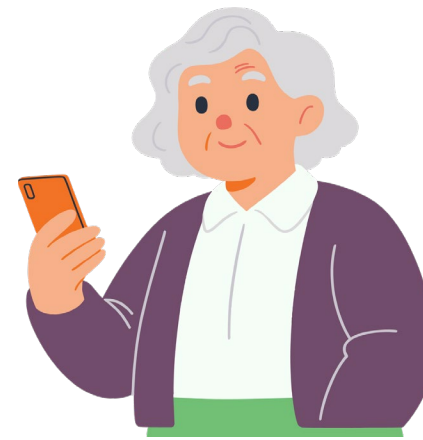
Manipulointi: tavoitteena on vaikuttaa yleisöön, vahvistaa tiettyä kertomusta, aiheuttaa hämmennystä tai epäluottamusta.

Miksi disinformaatio toimii?

Disinformaatio voi vaikuttaa
ajatteluumme, tunteisiimme
ja tapaamme käsitellä tietoa.

Miksi disinformaatio toimii?

Kognitiiviset vinoumat.

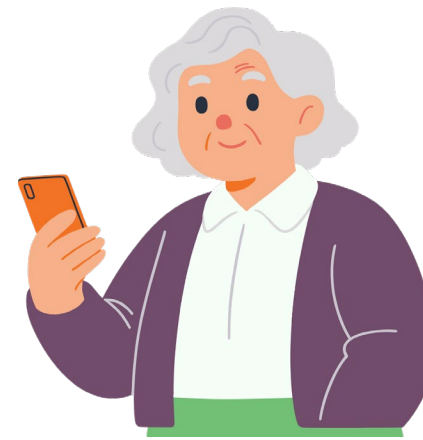
Aivomme luottavat nopeisiin päätöksiin ja ”oikoteihin”, jotka tekevät meistä haavoittuvia.

Uskomme siihen, mikä on linjassa ennakkokäsityksiemme kanssa.

Jos tieto tulee näennäisesti luotettavalta lähteeltä, siihen on helpompi uskoa.

Toistuva tieto vaikuttaa totuudenmukaiselta.

Miksi disinformaatio toimii?

Tunteiden hyväksikäyttö

Disinformaatio aiheuttaa usein pelkoa, vihaa, katkeruutta, uteliaisuutta.

Emotionaalisesti vahva sisältö leviää paljon nopeammin, koska ihmiset jakavat sitä impulsiivisesti.

Disinformaatio kohdistuu usein pelkoihimme ja ahdistuksen tunteisiimme.

Miksi disinformaatio toimii?

Sosiaalisen median periaatteet
saavat meidät helposti uskomaan
disinformaation levittämään
viestiin ja kannustaa sen
jakamiseen.

Alustat priorisoivat
reaktiota
aiheuttavaa sisältöä,
nopeaa jakamista,
personoitua sisältöä.

Algoritmit
suodattavat
näkemäämme.

Tämä mahdollistaa
väärän tiedon
nopean yleistymisen
ja laajojen yleisöjen
tavoittamisen.

Miksi disinformaatio toimii?

Sosiaalinen paine ja yhteisöt

Tämän seurauksena jopa valheille voidaan antaa "yhteisön tuki"

Ihmiset uskovat yleensä sitä, mitä heidän läheinen ryhmänsä uskoo: perhe, ystävät ja vertaiset elävät internetkuplissa.

Miksi disinformaatio toimii?

**Tiedon ylikuormitus ja
faktantarkistus
nykyaikaisessa
tiedonkulussa.**

Ihmiset eivät aina käytä aikaa faktantarkistamiseen tai tiedä, miten tunnistaa luotettavia lähteitä. Ammattimaista journalismia on välillä vaikea erottaa manipuloivasta sisällöstä.

Miten käsitell ä disinformaatiota?

Kaikkea verkossa kohtaamaasi tietoa ei tarvitse epäillä tai tarkistaa.

Pysähdy kuitenkin hetkeksi, jos jokin herättää epäilyksen. Erityisesti silloin, jos tieto yllättää, herättää voimakkaita tunteita tai vaikuttaa tärkeältä.

Tarkista aina ennen kuin toimit tai jaat. Jos tiedolla on vaikutusta päätöksiisi tai aiot jakaa sen eteenpäin, varmista tieto luotettavasta lähteestä.

Ole valppaana, mutta älä menetä luottamusta kaikkeen.

Kriittinen medialukutaito ei tarkoita, ettei mihinkään voisi luottaa. Se tarkoittaa sitä, että osaat arvioida, milloin tarkistaminen on tarpeen.